

Lier kommune

Strategi for drift av Lier kommuneskoger

Vedtatt av kommunestyret 06.10.2020

Innhold

Om Lier kommuneskoger	1
Miljø og biologisk mangfold	2
Skog og klima	3
Mål og strategi for drift av Lier kommuneskoger	4
Kommuneplanens samfunnsdel	4
Mål for Lier kommuneskoger	5
Strategi for Lier kommuneskoger	6

Om Lier kommuneskoger

Lier kommune er grunneier på til sammen 7 393 daa grunn. En del av dette er bygninger, friareal, boligområder og veier, men den største andelen er skog og utmark. Når vi snakker om «kommuneskogen» refererer dette til de arealene som egner seg til skogbruksformål og som er underlagt skogloven. Det vil si at områder som offentlige bygg, friområder, veier og parkareal ikke er en del av kommuneskogen.

Lier kommune har 10 teiger (områder) som er egnet til skogbruksformål. Totalarealet for disse er 4 759 dekar, hvorav 4 401 dekar er produktiv skog (Tabell 1). Teigene er spredt over hele kommunen og kommunen har skogsareal i de fleste utfartsområder.

Litt over halvparten av kommuneskogen er kjøpt med formål om å sikre arealer til friluftsliv for befolkningen kombinert med skogsdrift. Det betyr at hensyn til friluftslivet skal prege aktiviteten som foregår i kommuneskogen.

Tabell 1. Teigoversikt Lier kommuneskog

Skogteiger	Totalareal	Produktiv skog
Sørum skog	1720,2	1623,4
Brevik skog	1712,2	1584,5
Gunnaråsen og Gjellebekk	334,9	300,9
Gjellebekk verneområde	310,6	297,8
Hennummarka	227,6	212,2
Lisbekkskogen	203,2	191,2
Eikeng skog	76,6	75,0
Klinkenberghagan	63,7	63,5
Eiksetra	72,4	28,4
Egge grustak	37,8	24,1
Sum	4759,1	4400,9

For å ha adkomst til skogen er Lier kommune medeier eller eier av flere skogsbilveier. Kommunen er eier/medeier av 4 veier som har en samlet lengde på 15,6 km. Lier kommune er eneeier på 1,5 km av disse. Det er gjennomført ombygging av ca. 6 km skogsbilvei siden år 2000. Det gjenstår pr 2020 noen strekninger som har behov for større eller mindre tiltak for å tilfredsstille dagens krav til tømmertransport.

I perioden 1995-2019 ble det hogd totalt 6 572 m³ tømmer i kommuneskogen.

Balanskvantumet for kommuneskogen (det kvantumet som kan avvirknes årlig uten å redusere framtidig tømmerproduksjon) har i samme periode vært ca. 1 300 m³/år.

Aktiviteten de siste 25 år tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avvirkning på 263 m³/år. Mens det i starten av denne perioden var svært lav aktivitet i kommuneskogen, har gjennomsnittlig årlig avvirkning siden 2014 vært på 790 m³/år.

Det tas ut betydelig mindre tømmer enn hva balanskvantumet tilsier. Rent skogbruksfaglig vil det være rom for å øke hogstaktiviteten uten å redusere framtidig tømmerproduksjon.

Miljø og biologisk mangfold

For å få solgt tømmer i Norge er det et krav, både fra myndigheter og kjøpere av tømmer, at skogeiendommen er sertifisert (PEFC-skogstandard) og at det er gjennomført Miljøregistreringer i Skog (MiS). Det vil si at det må ha vært gjennomført en registrering av viktige livsmiljøer for truede arter på eiendommen.

Dersom det finnes livsmiljøer på eiendommen som er viktig for truede eller sårbare arter og natur skal det settes av områder for bevaring av dette. Slike områder kalles «nøkkelbiotoper» og de kan inneholde flere typer livsmiljøer. De fleste nøkkelbiotoper skal stå urørt, men noen kan ha en viss grad av skjøtsel for å fremme verdiene som er der. Det betyr at det ikke kan drives ordinært skogbruk i slike områder.

I 1999 ble den første nøkkelbiotopregistreringen utført av «Siste sjanse» i Sørum skog. Det ble også utført tilsvarende for Brevik skog, årstall for dette er usikkert.

I 2005 startet arbeidet med ny skogbruksplan for alle skogsarealer i kommunen. Dette arbeidet inkluderte registrering av miljøverdier (MiS). Resultatet av dette arbeidet var at 162 dekar med nøkkelbiotoper skal stå urørt for å ivareta viktige livsmiljø for arter.

Det er pr 2020 registrert 21 livsmiljøer fordelt på 16 unike områder i kommuneskogen (enkelte områder inneholder flere typer livsmiljø innenfor de samme grensene). Disse dekker et areal på 162 dekar. I tillegg finner man 245 dekar med naturreservat og 65 dekar med landskapsvernområde inne i kommuneskogen. Dette er Gjellebekk naturreservat og Tranby landskapsvernområde.

Sommeren 2018 ble ca. 650 dekar av kommuneskogen, nærmere bestemt Brevik skog, tilbudt til frivillig vern. Dette området blir heretter kalt «Flagret». Innenfor dette området er det fra før registrert 27 dekar med nøkkelbiotoper og ca. 68 dekar med naturtyper. I Tabell 2 inngår disse arealene i totalarealet oppgitt for «Flagret».

Det er pr sommeren 2020 fortsatt uklart om «Flagret» vil bli formelt vernet. Uansett utfall av denne prosessen bør det legges til grunn at miljøverdiene i dette området er store og at området derfor bør få stå urørt. Som man kan se i Tabell 2 er «Flagret» satt opp som administrativt vern. I dette ligger det at kommunen selv bestemmer seg for at det ikke skal gjennomføres hogst eller andre skogbrukstiltak i området.

Tabell 2. Oversikt over registrerte biologisk viktige områder i Lier kommuneskog (noen arealer overlapper, dette er trukket fra i tabellen)

	Totalareal	Produktiv skog
Administrativt vern (Flagret)	646,4	527,7
Landskapsvernområde	65,3	64,3
MiS	131,0	125,4
Naturtyper	175,6	148,6
Naturvernområde	244,5	232,8
SUM	1262,8	1098,8
Kommuneskogen	4759,1	4400,9
Andel av kommuneskog	26,5 %	25 %

Tabell 2 viser at 26,5% av kommuneskogens areal er beslaglagt gjennom administrativt vern, nøkkelbiotoper (MiS), viktige naturtyper eller verneområder.

På landsbasis er omtrent 7 % av produktivt skogareal båndlagt av vern og nøkkelbiotoper (andel båndlagt av naturtyper er usikkert). Tilsvarende tall for hele Lier kommune er 17,7 %. Lier kommune som grunneier har med dette tatt et betydelig samfunnsansvar ved å avsette områder som skal få utvikle seg naturlig.

Skog og klima

Rapporten «Klimakur 2030» (rapport utarbeidet av Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, Vegdirektoratet, Kystverket, Norges vassdrags- og energidirektorat og Enova) har sett på hvilke tiltak som kan gjennomføres for å redusere utslipp av klimagasser eller øke opptak av klimagasser. For skogbruket er det kommet frem at en del av tiltakene som allerede gjennomføres er gode tiltak for reduksjon av klimagasser.

De viktigste tiltakene på kort sikt (fram mot 2030) er «*nitrogengjødsling av skog og riktig hogsttidspunkt, særlig å unngå at foryngelseshogst gjøres for tidlig*».

På lang sikt er «*foryngelse med riktig treslag og en tetthet som utnytter arealets produksjonsevne en forutsetning for å maksimere karbonopptak. Ved ungsogpleie og tynning opprettholdes karbonopptaket i trærne med best forutsetning for bruk i langlevde treprodukter*» (Klimakur 2030).

Noen av tiltakene som Klimakur 2030 nevner som mest effektive for å lagre karbon, kan ha negativ effekt på naturmangfoldet. Det er derfor viktig at man først vet hva som finnes av naturverdier og deretter velger og utfører tiltak i skogen, som tar hensyn til naturmangfold og miljøverdier og som samtidig gir god effekt for klimaet.

Man kan komme utfor situasjoner hvor man ikke klarer å utføre de tiltak som er best med hensyn til karbonbinding, ettersom dette i for stor grad vil gå ut over biologisk mangfold. Det vil derfor måtte gjøres avveininger i den enkelte drift, og biologisk mangfold vil kunne måtte veies opp mot klimabidraget.

For kommuneskogen betyr tiltakene i Klimakur 2030 at det er viktig å:

- Vurdere gjødsling av skog
  - Gjødsling av skog øker CO₂-opptaket i ca. 10 år før hogst.
- Ikke hogge skogen for tidlig.
  - Dette for å sikre at trærne får bundet så mye CO₂ som mulig uten at det går på bekostning av trærnes verdi ved hogst.
- Sørge for at ny skog med tilstrekkelig tetthet kommer opp etter hogst.
  - Det er viktig å sørge for at ny skog kommer opp for å binde CO₂ i fremtiden.
- Gjennomføre ungskogpleie (eventuelt tynning).
  - Stell av skogen er viktig for at den skal overleve vind og vær.
  - Det er også viktig for å få frem kvalitetstømmer som kan brukes i langlevde produkter (karbonlagring) og til å erstatte fossile produkter.

Mål og strategi for drift av Lier kommuneskoger

Kommuneplanens samfunnsdel

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt av kommunestyret 21. mai 2019, er det tatt stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Lier som kommunesamfunn. Planen er grunnlaget for videre arbeid med strategier og temaplaner, herunder strategi for drift av kommuneskogen

En av målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel er at «*Kommunen skal tilrettelegge for et aktivt landbruk, et allsidig friluftsliv, et rikt biologisk mangfold og tilgang til gode og varierte landskap*». I mål og strategi for drift av kommuneskogen vill denne målsettingen være førende ved at drift av kommuneskogen skal bidra til levende landskap i Lier ved hjelp av aktiv skjøtsel, hensyn til biologisk mangfold og lokalt tilpassede hogstmetoder.

En annen relevant målsetting for drift av kommuneskogen er at «*Lier skal bli et klimanøytralt samfunn gjennom å redusere klimagassutslipp og innføre smarte energiløsninger*». Gjennom mål og strategi for kommuneskogen, skal kommuneskogen bidra til et klimanøytralt Liersamfunn ved å utnytte skogressursene på en best mulig måte for opptak av klimagasser og ved å benytte lokale entreprenører til gjennomføring av arbeid for å redusere transportbehovet. Ved å bruke lokale entreprenører så langt det er mulig skal kommuneskogen også bidra til sysselsetting i Lier kommune. Det skal være åpenhet om miljøverdier og planlagte tiltak.

Mål for Lier kommuneskoger

Kommuneskogen bør være et forbilde for andre skogeiere i området, både når det gjelder forvaltningen av skogen og ved å ivareta miljøhensyn. Kommunens oppgave som skogoppsyn skal sette standarden for drift av kommuneskogen.

På bakgrunn av det settes følgende mål:

Virkeproduksjon

- Skogen skal drives på en måte som sikrer en langsiktig og bærekraftig virkeproduksjon og samtidig tar hensyn til biologisk mangfold.

Verdiskaping

- Kommuneskogen skal utvikles slik at skogarealenes totale ressurser bidrar positivt til klima, verdiskaping og sysselsetting, samtidig som vi tar vare på og utvikler miljøverdiene i skogen.

Miljø og biologisk mangfold

- Forvaltning og drift av kommuneskogen skal bevare og utvikle skogens biologiske mangfold. Registrerte biologisk viktige områder skal videreutvikles.

Andre interesser

- Friluftsliv og opplevelser i skogen skal særlig ivaretas i områder hvor det ferdes mye mennesker.
- Jakt og fiske i kommuneskogen skal forvaltes på en bærekraftig måte og organiseres slik at det er tilgjengelig for allmennheten så langt det lar seg gjøre.

Strategi for Lier kommuneskoger

Virkeproduksjon

- Hogst skal unngås i yngle- og hekketid.
- Det bør tilstrebnes å benytte plukkhogster så langt det er mulig; for bærekraftig skogsdrift og en mer variert og sjiktet skog.
- Skogbruksplanen danner grunnlaget for hvor og når det skal gjennomføres tiltak i skogen. I skogbruksplanen er alle viktige miljøverdier gitt behandlingsforslag «urørt», mens resten av skogen kan drives etter skogbruksfaglige prinsipper.
- Skogen skal drives etter prinsippene for «stedstilpasset skogbruk», dvs. at det satses på treslag og foryngelsesmetoder som best egner seg for den enkelte lokalitet. Dette vil sikre god variasjon i skogbildet, god tømmerkvalitet og et langsiktig godt økonomisk resultat.
- I praksis vil det bety ulikt avvirkningsnivå fra år til år, men over tid skal ikke avvirkningsnivået overstige det gjennomsnittlige nivået som er bærekraftig.
- Kommunen skal bestille skogbruksplan hver gang det tilbys for å ha en oppdatert oversikt så ofte som mulig. Skogbruksplanen skal også oppdateres/ajourføres etter at tiltak er gjennomført.
- Kunstgjødsel skal ikke anvendes i skogen. Harving og pløying av skogbunn skal unngås

Verdiskaping

- Driftsoppgavene skal utføres av innleide skogsarbeidere og entreprenører. Også kommunen bør ta ansvar for å sikre at Lier fortsatt skal ha en stamme av kompetente skogsarbeidere, og benytte disse når de er konkurransedyktige på pris og kvalitet.
- Som forvaltningsmyndighet for skogloven er kommunen pålagt å ha skogbruksfaglig kompetanse, og kommunens skoger skal, som nå, administreres av egne ansatte med denne kompetansen.
- Lier Asvo sikres tilgang til løvtre virke for vedproduksjon, fra kommunalt eide skogarealer, og skal prioriteres

Miljø og biologisk mangfold

- Områder som er registrert som biologisk viktige skal få utvikle seg naturlig uten inngrep (enkelte områder kan ha behov for noe skjøtsel).
- Kommuneskogen skal være et forbilde for andre skogeiere med tanke på miljøhensyn og det legges opp til at kommunen tar et større ansvar for å ivareta miljøverdier enn private skogeiere.

Andre interesser

- Skogsdriften må minimum tilfredsstillende sertifiseringskrav i henhold til det internasjonale miljøstyringssystemet ISO 14001.
- Friluftslivet har en spesiell plass i Lier kommune. Kommuneskogen skal ta ekstra hensyn til friluftslivet utover det som er forventet i lovverk og skogsertifisering (PEFC-skogstandard).
- Ved hogst skal alle stier og løyper holdes åpne under hogst så langt det lar seg gjennomføre og det skal ryddes opp etter hogst så snart det er praktisk mulig. Ved planting, ungskogpleie og annet stell av skogen skal stier og løyper holdes åpne slik at det er fint å ferdes. Dette gjelder stier som er tydelige i terrenget og spesielt merkede stier/løyper.
- I befolkningsnære områder skal det tilstrebes å benytte lukkede hogster for på denne måten og få frem en mer variert og sjiktet skog. Dette forutsetter derimot at skogen er egnet til dette. F.eks. gjør granas rotsystem den utsatt for vind, noe som betyr at en ensaldret homogen granskog sjeldent vil kunne være gjenstand for en slik hogst. I slike områder, hvor det vil være uhensiktsmessig å sette igjen trær all den tid de raskt vil blåse ned, vil man etter avvirking bestrebe seg på å etablere ny skog med en mer variert struktur.
- Hogst og andre tiltak i nærskogene skal utføres på en estetisk pen måte slik at det er så fint og enkelt som mulig å ferdes i områdene.

Jakt og fiske:

- Småviltjakten bør, så langt det er mulig, gjøres tilgjengelig for allmenheten ved at den disponeres av åpne lokallag av Norges Jeger og Fiskerforbund (NJFF).
- Rådyrjakten bør, når hensiktsmessig, organiseres som egne jaktvald. Disse bør disponeres av åpne lokallag av NJFF. Arealer som er for små for å være egne vald, skal vurderes tillagt tilgrensende vald, slik at ressursene kan utnyttes.
- Den i kommunen som har saksbehandlingsansvar for viltforvaltning bør, som tidligere, gis mulighet for fellingstillatelse på ett rådyr, mot vanlig godtgjørelse.
- Elgjakten bør organiseres i samarbeid med andre grunneiere/grunneierlag. Det skal i slike tilfeller forlanges alminnelig pris for jakten.
- Det skal drives aktiv tilrettelegging for allmenhetens muligheter for fiske på kommunens grunn. Forvaltningen overlates til lokale organisasjoner etter avtale.

Hyttene:

- Hytta ved Furudammen skal, forutsatt fungerende avtale om disponering av jakt- og fiskerett, disponeres av Vestre Sylling og Øverskogen Jeger- og Fiskeforening. Avtale om leieforholdet videreføres, fortrinnsvis for 10-års perioder. Hytta disponeres vederlagsfritt mot forpliktelse om vedlikehold. Kommunen og evt. andre brukere må sikres adgang.